

ОБЛІК І ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Циганчук В.А. - викладач

Вінницький коледж економіки та підприємництва ТНЕУ

Головною метою створення будь-якого економічного суб'єкта є забезпечення потреб споживачів. Безумовно, кожен власник прагне, щоб за рахунок цього отримати якомога більший прибуток. Для реалізації цієї мети в сучасних ринкових умовах є необхідним забезпечення ефективного функціонування підприємства, яке неможливе без своєчасного обліку та контролю зобов'язань та неврахування можливих фактів їх зміни. Для здійснення цього важливого значення набуває дієве використання прийомів і способів внутрішньогосподарського контролю, достовірне проведення якого дозволяє виявляти відхилення в роботі та приймати ефективні управлінські рішення щодо їх усунення в подальшому.

Ефективне здійснення контрольного процесу в частині виконання зобов'язань підприємства та фактів їх зміни залежить від раціональної його організації на підприємстві, яка визначається наявністю в повному обсязі та достовірністю систематизованих інформаційних джерел, певним колом суб'єктів здійснення контролю та підконтрольних об'єктів, постановкою завдань перевірки, проведенням планування, виділенням методів та прийомів контролю [1].

Питаннями внутрішньогосподарського контролю як однієї з функцій обліку займалися такі вчені-економісти: Бутинець Ф. Ф., Білуха М. Т., Гуцаленко Л. В., Ільющенко О. В., Кірейцев Г. Г., Кожарський В. В., Марчук У. О., Мушинський В. В., Нападовська Л. В., Сопко В. В., Фадєєва Г. М. Дослідженням проблемних питань з контролю та обліку зобов'язань займалися такі науковці та практики, як Зінченко О. В., Кобилянська О. І., Лозовик Д. Б., Подолянчук О. А., Пушкар М. С., Травінська С. І.

Попри існуючий науковий вклад у розробку досліджуваної проблематики, все ж таки потребують тлумачення та розширення окремі аспекти обліку, як джерела інформації для здійснення внутрішньогосподарського контролю зобов'язань підприємства.

Метою дослідження є наведення особливостей реалізації контрольної функції обліку через систему внутрішньогосподарського контролю, що забезпечує управління зобов'язаннями, які безпосередньо впливають на ефективність управління фінансово-господарської діяльності підприємства.

Сучасний бухгалтерський облік є інформаційною базою, на основі якої можлива підготовка різних видів бухгалтерської та іншої звітності, зокрема фінансової, управлінської, податкової, статистичної, звітності перед державними органами контролю тощо. Виходячи з цього, до складу звітної інформації мають входити, крім фактичних даних, планові, нормативні, кошторисні показники, а також показники відхилення від них як в абсолютних, так і у відносних величинах [3].

На думку Г. Г. Кірейцева завдання внутрішньогосподарського контролю та бухгалтерського обліку розглядають як функцію управління та прирівнюють до завдань іншої їхньої функції – контрольної, хоча ці функції в обліковому та контрольному аспектах зумовлюють одна одну і методично та методологічно пов'язані між собою [2].

Особливого значення набуває встановлення обґрунтованості та правильності відображення в обліку фактів зміни зобов'язань та причин їх зміни внаслідок надання та отримання знижок; укладання договору з валютним застереженням, договору цесії та операцій переведення боргу; зміни осіб в зобов'язаннях; створення резерву сумнівних боргів, який змінює балансову вартість дебіторської заборгованості, проте не змінює право вимоги кредитора; зміни зобов'язань засновників в засновницькому договорі; ще неукладеного договору, що стосується сфери планування поточної роботи підприємства щодо майбутніх джерел фінансування та майбутніх грошових потоків.

Після цього здійснюється перевірка своєчасності та обґрунтованості списання

та припинення зобов'язань (підтвердження вартісної їх оцінки), в т.ч. грошовими (безготівкова, готівкова) та негрошовими (зарахування взаємних вимог, видача векселя, бартер, уступка права вимоги тощо) формами розрахунків. При припиненні зобов'язань шляхом зарахування взаємних вимог контролер встановлює, яким чином припинено зобов'язання – в односторонньому чи двосторонньому порядку, перевіряє наявність акту звірки розрахунків, правильність оформлення документа про проведення взаємозаліку, своєчасності відображення заборгованості в обліку.

Також варто звернути увагу на те, що при перебудові процесу господарювання, його зміни відповідно до європейських стандартів при цьому вдосконалюючи такі важливі функції управління, як облік і контроль зобов'язань.

Варто вказати на те, що одним з найважливіших завдань ефективної організації системи внутрішнього контролю операцій із забезпечення виконання зобов'язань на підприємствах має бути регламентування його здійснення, тобто закріплення відповідного порядку виконання контролю у відповідних наказах або положеннях та формування системи внутрішніх розпорядчих документів.

Пакет даних документів повинен включати в себе: положення про облікову політику; положення про філіали, представництва, відокремлені підрозділи (визначення особливостей виконання та зміни зобов'язань за філіалами, представництвами, відокремленими підрозділами з метою оцінки їх впливу на фінансовий стан підприємства в цілому); положення про договірну роботу; графік документообороту, накази на відрядження працівників підприємства; положення про службу внутрішнього контролю (розкриття та закріплення функціональних обов'язків обраних суб'єктів контролю за підконтрольним об'єктом); посадові інструкції працівників (визначення контрольних функцій та реалізація процедур контролю за обраним об'єктом перевірки).

Висновки. Розвиток суспільства та вплив на діяльність підприємств зовнішніх та внутрішніх факторів спонукають суттєві зміни в обліку та розвиток всіх функцій управління. Особливої актуальності набуває контрольна функція обліку, яка забезпечує управління зобов'язаннями, що в умовах формування ринкових відносин та впливу кризових явищ має безпосередній вплив на результати фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання та розвиток суспільства в цілому.

Література

1. Гуцаленко Л. В. Адаптивна система обліку і контролю результатів діяльності сільськогосподарських підприємств: монографія / Гуцаленко Л. В. – К.: ННЦ ІАЕ, 2013. – 372 с.
2. Ерофеева В.А. Аудит: [учеб. пособие] / В.А. Ерофеева, В.А. Пискунов, Т.А. Битюкова. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Издательство юрайт; Высшее образование, 2014. – 638 с.
3. Петренко С. Якість бухгалтерського обліку як об'єкт оцінки інформаційного забезпечення внутрішнього контролю / С. Петренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 2. – С. 26-30.

УДК 371.133

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Вейланде Л.В.-В. – к.пед.н., доцент

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Компетентнісний підхід є базовою ідеєю реформування освіти у країнах Європейського Союзу та України. Оновлена система освіти вимагає визначення нових пріоритетів у підготовці майбутніх фахівців, серед яких є: здатність, готовність та бажання до неперервного саморозвитку та

самоосвіти; критичне мислення, мобільність, готовність до інновацій; культура відношень та поведінки; здатність до креативності та професійної творчості; відповідальність за результати власної діяльності; толерантність та вміння працювати як самостійно так й у команді, ін. Даний підхід активно